

НАУКОВА СПІЛЬНОТА

www.spilnota.net.ua

ДЕВ'ЯНОСТО СЬОМІ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ДИСКУСІЇ

Серія: Соціальні та гуманітарні науки

ISSN 2522-963X

Google Scholar

Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
WYŻSZA SZKOŁA ZARZĄDZANIA I ADMINISTRACJI
W OPOLE

29-30 травня 2025 р.

**Тернопіль, Україна – Ополе, Польща
2025**

УДК 001 (063)

Дев'яносто сьомі економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Львів, Україна, м. Ополь, Польща, 29-30 травня 2025 р.) / редкол.: О. Патряк та ін. ГО "Наукова спільнота", WSZIA w Opolu. Львів : ФО-П Шпак В.Б. 163 с. ISSN 2522-963X.

В збірнику опубліковані доповіді авторів з соціальних та гуманітарних наук, які оприлюднені на сайті www.spilnota.net.ua.

Оргкомітет:

ГО «Наукова спільнота»

Патряк Олександра Тарасівна, кандидат економічних наук, ЗУНУ;

Шевченко (Огінська) Анастасія Юріївна, кандидат економічних наук, директор ТОВ «Школа для майбутнього»;

Яремко Оксана Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент, ЗУНУ;

Станько Ірина Ярославівна, кандидат юридичних наук, адвокат;

Назарчук Оксана Михайлівна, доктор філософії (Ph.D.), ННІ «Юридичний інститут КНЕУ імені Вадима Гетьмана»;

Гомотюк Оксана Євгенівна, доктор історичних наук, професор, ЗУНУ;

Біловус Леся Іванівна, доктор історичних наук, кандидат філологічних наук, професор, ЗУНУ;

Ребуха Лілія Зіновіївна, доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор, ЗУНУ;

Недошитко Ірина Романівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Стефанишин Олена Василівна, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Ухач Василь Зіновійович, кандидат історичних наук, доцент, ЗУНУ;

Яблонська Наталія Мирославівна, кандидат філологічних наук, старший викладач, ЗУНУ;

Савчук Надія Антонівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціогуманітарних технологій ЛНТУ

Рудакевич Оксана Мирославівна, кандидат філософських наук, ЗУНУ;

Русенко Святослав Ярославович, аспірант, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка.

Адреса оргкомітету:
79016, м. Львів, а/с 1621
E-mail: spilnota.net.ua@ukr.net

Тексти опубліковано у авторській редакції. Відповідальність за достовірність наданої інформації несуть автори, їхні наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищено. У разі будь-якого використання опублікованих матеріалів посилання на джерело є обов'язковим.

ISSN 2522-963X

© ГО "Наукова спільнота" 2025

© Автори статей 2025

*Радченко Ольга Яківна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки
та менеджменту освіти,
Тернопільський національний
педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
ORCID: 0000-0003-3403-4172*

*Шостак Надія Степанівна,
здобувач першого рівня вищої
освіти, спеціальності Середня
освіта (Математика),
Тернопільський національний
педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ: АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНИХ ПІДХОДІВ ТА СТРАТЕГІЙ

Інтернет-адреса публікації на сайті:

<http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-5293/>

Питання мотивації учнів набуває особливої актуальності. Недостатній інтерес до навчання, зокрема до вивчення математики, залишається значною проблемою, адже саме ця наука розвиває логічне мислення та аналітичні здібності.

У сучасній психолого-педагогічній науці «під мотивом учбової діяльності традиційно розуміють всі фактори, що обумовлюють прояв учбової активності: потреби, цілі, установки, інтереси тощо» [5, с. 338]. Мотивацію до навчання характеризують як: «комплекс внутрішніх і зовнішніх процесів, що спонукають до дії» [1]. Отже, мотивація – це не лише ключова умова ефективного освітнього процесу, але й потужний інструмент формування особистості, який визначає зацікавленість учнів у здобутті знань та сприяє їхній активній участі не тільки в освітньому середовищі, але й поза ним.

Важливим для нашого наукового пошуку є розуміння тези, на яку звертають увагу дослідники: «Учбова діяльність полімотивована, тому що процес навчання здійснюється для школярів не у особистісному вакуумі, а у складному переплетенні соціально обумовлених процесів і умов» [5, с. 338]. З цього випливає, що домінуючими мотивами навчальної діяльності для здобувачів освіти на різних предметах і у відмінні моменти часу можуть виступати різноманітні чинники в залежності

від умов та факторів. Тому педагоги повинні добре знати індивідуальні особливості учнів та основні фактори, що впливають на формування позитивної мотивації здобувачів освіти. Наведемо оптимальний, на наш погляд, перелік факторів, які пропонують дослідники [5, с. 341]: зміст навчального матеріалу; способи подачі навчального матеріалу; колективні та інтерактивні форми діяльності; якісне оцінювання навчальної діяльності; стиль спілкування вчителя і учнів.

Аналіз літератури з проблеми навчальної мотивації дозволив науковцям виділити чотири групи серед основних методів мотивації здобувачів освіти [3, с. 104]:

1. Емоційні: заохочення, учбово-пізнавальна гра, створення яскравих наочно-образних уявлень; створення ситуацій успіху, що стимулює оцінювання; вільний вибір завдання, задоволення бажання бути значущою особистістю.

2. Пізнавальні: опора на життєвий досвід, пізнавальний інтерес, створення проблемної ситуації, спонукання до пошуку альтернативних рішень, виконання творчих завдань, «мозковий штурм», розвиваюча кооперація (парна і групова робота, проєктний метод).

3. Вольові: пред'явлення навчальних вимог, інформування про обов'язкові результати навчання, формування відповідального ставлення до навчання, пізнавальні труднощі, самооцінка діяльності та корекції, рефлексія поведінки, прогнозування майбутньої діяльності

4. Соціальні. Розвиток бажання бути корисним суспільству, спонукання наслідувати сильну особистість, створення ситуації взаємодопомоги, пошук контактів і співпраці, зацікавленість у результатах колективної роботи, взаємоперевірка, рецензування.

Вважаємо, що для ефективної реалізації мотиваційного етапу на уроках математики важливо: створити комфортну емоційну атмосферу; стимулювати інтерес; залучати учнів до активної діяльності та формувати позитивне ставлення учнів до вивчення математики. На основі узагальнення досліджень з даного питання та власного бачення проблеми, ми виділили наступні підходи та стратегії, які допоможуть реалізувати ці завдання [1; 2; 4]:

- «Життєва математика» – це підхід, який дозволяє учням побачити зв'язок між математикою та реальним життям. Наприклад, при вивченні теми «Пропорції» можна розглянути приклад приготування їжі або розрахунок вартості товарів у магазині. Це допомагає учням зрозуміти, як знання з математики можуть бути корисними в повсякденних ситуаціях.

- Цікаві факти – використання цікавих та незвичних фактів на уроках математики привертає увагу учнів і робить матеріал більш захоплюючим. Наприклад, можна розповісти, що число π є нескінченним

і неперіодичним, або що існують числа, які не можна виразити точно (як число e). Ці факти сприяють розвитку допитливості у школярів та покращують розуміння складних тем.

- Прикладні задачі – задачі, які допомагають учням застосувати математичні знання до реальних ситуацій. Наприклад, задача на обчислення площі даху для покрівельних робіт або задача, пов'язана з обчисленням відсотків при банківських депозитах.

- Міжпредметні зв'язки – використовуються для того, щоб показати учням, як математика може поєднуватися з іншими предметами (історичні задачі та задачі з культурним контекстом тощо). Наприклад, на уроці історії можна обговорити використання геометрії при побудові стародавніх архітектурних споруд або математику в мистецтві (застосування пропорцій і симетрії в живописі).

- Метод доцільних задач – використання реальних, практичних задач, які сприяють розвитку практичних навичок у учнів. Наприклад, завдання на підрахунок витрат для організації шкільного заходу або обчислення кількості матеріалів для виконання проєкту.

- Цифрові платформи (Kahoot!, LearningApps, Wordwall тощо) – мотивують учнів через ігровий формат тестів та вправ. Наприклад, усні обчислення на початку уроку або після вивчення теми вчитель створює гру у Kahoot!, де учні в реальному часі змагаються, відповідаючи на запитання.

- Математичні ігри та квести – ігрова діяльність викликає інтерес і включає логіку. Наприклад, можна створити квест із підказками, де на кожній станції учень розв'язує задачу (до прикладу: обчислює площу фігури чи розв'язує логічну задачу), щоб отримати підказку до наступного пункту.

- Інтерактивні вправи та презентації – дають змогу краще візуалізувати матеріал. Наприклад, під час теми «Координатна площа» учитель може продемонструвати анімовану презентацію, де точка «рухається» по координатах, змінюючи місце на площині.

- Геометричне моделювання у GeoGebra – дозволяє будувати й вивчати фігури у динаміці. Наприклад, під час теми «Площини та фігури. Побудова прямокутника і квадрата» учні будують прямокутник, змінюючи довжини сторін, а потім трансформують його у квадрат, тим самим вивчають залежність між сторонами та кутами.

- Мультфільми та відео з поясненням тем – візуальне і слухове сприйняття підвищує зацікавленість. Наприклад, перегляд короткого відео про теорему Піфагора з анімацією, або перед вивченням теми «Ділення» учні можуть переглянути коротке візуальне відео, де герої мультфільму розподіляють предмети між собою.

- Проектна діяльність із практичним змістом – учні застосовують знання на практиці. Наприклад, підрахувати вартість покупок у магазині чи спланувати маршрут подорожі. Також під час вивчення теми «Величини. Гроші. Вартість. Бюджет» можна запропонувати проєкт «Мій бюджет», де учні рахують власні витрати на тиждень (харчування, покупки), складають таблицю в Excel та будують діаграму. Це допоможе розвинути навички фінансової грамотності та застосування математики в реальному житті.

- Партнерство, співпраця, діалог, довіра, безпека, які забезпечуються «Чарівними пігулками»: позитивні твердження, «Альфа і Омега уроку», кумир і уявний діалог з ним тощо.

- Система заохочень (бали, наліпки, дипломи) – формує позитивну мотивацію, так зване, «позитивне підкріплення». Наприклад, учні за активність на уроці, домашні завдання або допомогу іншим отримують наліпки, які обмінюють на «математичні бонуси» (до прикладу: додаткові бали чи право відповідати першим).

Запропоновані стратегії дозволяють зробити процес вивчення математики більш цікавим, різноманітним та ефективним, а також сприятимуть розвитку мотивації учнів.

У контексті нашого дослідження, а також, зважаючи на емоційне виснаження усіх учасників освітнього процесу в умовах повномасштабного військового вторгнення росії, хочемо звернути увагу на поняття «математична тривожність». Математичну тривожність трактують як «занепокоєння, що виникає під час виконання: математичних операцій і маніпулювання з математичними об'єктами; домашнього завдання з математики; математичних завдань в повсякденному житті» [4, с. 47]. Вважаємо, що правильно організований мотиваційний етап дозволить мінімізувати або значно знизити негативний вплив на здобувачів освіти в і так непростих умовах.

Використання різних методів роботи, зокрема інтерактивних, що потребують співпраці та комунікації, індивідуальному підбору завдань та реалізації принципів диференціації можна підвищити мотивацію та успішність учнів з математики, сприяти розвитку позитивного ставлення до предмету та підтримувати в них відчуття впевненості в своїх силах. Окрім того, важливим чинником є створення доброзичливої емоційної атмосфери під час навчання, де помилки сприймаються як частина освітнього процесу, а не як провал. Залучення елементів гейміфікації, проєктної діяльності та ситуацій з реального життя, у яких математика постає як інструмент для вирішення практичних завдань, дозволяє зробити навчання більш змістовним та цікавим. Використання позитивного підкріплення та визнання особистих досягнень учня також

сприяє подоланню тривожності й формуванню внутрішньої мотивації до вивчення математики.

Таким чином, мотивація є невід'ємною складовою ефективного процесу навчання математики. Підвищення зацікавленості учнів до цього предмета неможливе без використання комплексного підходу. Різноманітні методи мотивації, практична значущість матеріалу, а також інтеграція сучасних технологій, допомагають формувати в учнів позитивне ставлення і забезпечують активну участь учнів в освітньому процесі. Отже, застосування зазначених вище підходів забезпечує ефективне навчання математики, підвищує успішність учнів і сприяє їхньому особистісному розвитку.

Література:

1. Гольцберг К. Розпалить мотивацию учнів: 5-крокова модель похвали URL: <https://osvitoria.media/experience/rozpalit-motyvatsiyu-uchniv-5-krokov-a-model-pohvaly/> (дата звернення: 18.05.2025).
2. Козир М. В., Павлюк О. А. Формування мотивації старшокласників до вивчення математики у процесі застосування ІКТ. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць*. 2018. № 30. С. 66-73. URL: https://www.researchgate.net/publication/340174840_Kozir_MV_FORMUVANNA_MOTIVACII_STARSOKLASNIKI_V_DO_VIVCENNA_MATEMATIKI_U_PROCESI_ZASTOSUVANNA_IKT (дата звернення: 18.05.2025).
3. Маляр Л. В., Ваколя З. М. Особливості мотивації учнів до навчальної діяльності. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 82'2021 Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Київ: Publishing House «Helvetica», 2021. С. 102-108. URL: <https://chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/82/24.pdf> (дата звернення: 18.05.2025).
4. Михайленко Л., Комарова К., Таранюк Н. Математична тривожність учнів: причини, наслідки та шляхи подолання. *Дидактика математики: теорія, досвід, інновації*, 2024. № 2. С. 44-55. URL: <https://vspu.net/didmath/index.php/journal/article/view/14/14> (дата звернення: 18.05.2025).
5. Токарева Н. М., Шамне А. В. Вікова і педагогічна психологія: підручник [для студентів вищих навчальних закладів]. Київ, 2017. 480 с. URL: <https://dglb.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f5e61be5-c203-42f8-9372-5531b8b46c49/content> (дата звернення: 18.05.2025).

<i>Радченко Ольга Яківна, Шостак Надія Степанівна</i> МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ: АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНИХ ПІДХОДІВ ТА СТРАТЕГІЙ.....	76
---	----

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

<i>Русенко Святослав Ярославович</i> СТРУКТУРИЗАЦІЯ МИТНИХ ОРГАНІВ ПОЛЬЩІ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	81
--	----

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

<i>Сумятін Станіслав Вікторович</i> ПРОБЛЕМА ОБ'ЄКТИВНОСТІ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ВИМІРІВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	85
---	----

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

<i>Бінєєва Алла Махмудівна</i> БАЙКА – МАТЕРІАЛ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ СЦЕНІЧНОЇ МОВИ ТА АКТОРСЬКОЇ ВИРАЗНОСТІ.....	89
--	----

<i>Богданович Аліна Валеріївна</i> СУЧАСНИЙ ТЕАТР І НОВІ ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ З ПУБЛІКОЮ: ПОШУК ДІАЛОГУ ЧЕРЕЗ ІННОВАЦІЙНІ ПРОЄКТИ.....	93
---	----

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

<i>Азарова Інеса Ігорівна, Нікітіна Софія Олександрівна</i> НАЦІОНАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТАНДАРТНІ РІЗНОВИДИ НІМЕЦЬКОЇ ВИМОВИ.....	98
---	----

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

<i>Гайденко Юлія Андріївна</i> ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ: СУЧАСНИЙ ДИСКУРС ТА НАУКОВІ ПІДХОДИ.....	101
--	-----